

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.
Pe jumătate de an 4 cor.

Pentru România și alte
țări străine pe an 10 cor.

Un număr singuratic
10 filer.

PROGRESUL

Redacția și Admini-
strația Nr. 817.

—
Telefon Nr. 29.

—
Apare în fiecare
Sîmbătă.

—
Inserate după învoială.

—
Manuscripte nu se
înapoiază.

Știința de carte.

Reproducem, din „N. Rom“, ca potrivite și pentru țărani noștri, următoarele sfaturi:

Vă tot îndeamnă domnii, ori de vorbesc din inimă, ori de se fac că vă vreau binele, să învățați carte. Numai cu meșteșug de carte ați fi alegători, ear fără de asta ați rămânea cică pe dinafară față de cei chemați să aibă partea lor în rostul țerii.

Și noi vă îndemnăm către carte, care poate cuprinde într'însa și multă zădărnice și răutatea cea mai neagră, ear cînd spune sufletului, cu bunătate, priință și înțelepciune, cece-î trebuie cuadevărat, e un dar dumnezeiesc, tot așa de sfînt ca o icoană sfîntă, făcătoare de minuni. Și orce prieten al d-voastră tot spre carte o să vă îndemne. Firește însă că nu spre cartea pentru a căștiga cu ea un loc și o leafă, ci spre cartea pentru fericire și viață vrednică.

Dar dorința multora de a se împărtași de carte pentru folosul ei cel drept, se lovește de greutăți, cari și sînt foarte mari. Întar n'avem școli pentru mai bine din jumătate a copiilor în vrîstă, de învățatură și încă multă vreme încă or să fie sate fără școli, adecă ochi fără vedere și guri mute. Dar mai este o împiedecare: la mulți dintre d-voastră copilul e, în vremea lucrului, de nevoe la gospodărie, și mai bine plătiți amenda decît să-l depărtați, în zilele acelea de muncă întezită și de grabă, de lingă d-voastră.

Și cu privire la asemenea neajunsuri să-mi îngăduiți un sfat.

Cine știe o taină a binelui, nu trebuie s'o peardă, dar nici s'o fie numai pentru el; ear s'o ascundă de cei mai de aproape ai lui, e un păcat foarte greu. Și știința de carte, cu toată comoara de învățatură ce deschide — căci astfel poți vorbi cu toți cei sfînți, drepti, buni și învățați ai vremurilor, — e o taină a binelui.

Răspindiți-o deci, cîți sînteți stăpîni pe dînsa! Învățători n'or fi în orce sat. Dar preoți sînt și în sate fără învățători. Și chiar de nu este undeva preot, sînt oameni cari citesc și scriu: foști soldați, îngrijitori de moși, negustori, notari, căci și subț mondirul albastru poate să fie o inimă de creștin. Cînd ai o fîntînă de apă bună în curtea ta și locul e fără izvoare, cu ce drept ai închide-o? Și fîntîna cu apă bună e învățatura. Și voi toți, cărturari cari beți singuri din ea — dacă n'o spurcați și pentru voi —, nu sînteți oameni cum trebuie, ci leneși sau suflete haine.

Lăsați datina de pînă acuma! Dovediți oamenilor ce folos le puteți aduce. Strîngeți-î laolaltă și aduceți lumină în mintea lor. Și, cînd cugetul vostru vă va întreba de vrednicia ce ați dovedit-o în viață, nu veți avea să vă rușinați de aceia că lingă voi a trecut aproapele, orb și fără toiag de cale, și nu l-ați luat de mîna ca să-l puneți pe drumul cel larg care duce la adăpost sigur și la o bucată de pine.

Carul cerului.

Înainte vreme nu știau oamenii ce e carul și se chinuiau bieții de ei în toate chipurile cu aducerea bucatelor și a finului de pe cîmp și a lemnelor din pădure.

Dar venind pe lume Domnul Hristos și văzînd chinurile plugarilor, i-a fost milă de ei și i-a învățat cum se facă carul. Și a ales dintre dobitoace boii, să poarte carul, și i-a binecuvîntat să fie blînzi și răbdători și să tragă carul și plugul. Și au avut mare bine plugarii, după ce au văzut ce unealtă de folos e carul.

Dar din pricina că Hristos a zis să aibă carul cruce, Ovrei și alți păgîni au urgisit carul și-l stricau unde îl găseau la Români. Și cică de frica păgînilor, creștinii au și apucat lumea în cap și au trăit prin scorburi de copaci și pe subț pămînt și așa, cu vremea, au uitat de rînduiala vieții lor.

După ce s'au liniștit păgîni și au ieșit creștinii earăși la lume, au voit bieții să-și facă earăși car, da n'au putut, căci uitaseră cum era făcut. Și s'au rugat lui Dumnezeu, ear Hristos le-a trimis pe sfîntul Petru să le arate din nou cum se face carul. Și ca să nu mai uite earăși, dacă s'ar fi întimplat să mai pată creștinii ce au pățit, sfîntul Petru a luat șapte stele și le-a pus pe cer, așa că închipui cu ele carul. Și n'au mai uitat creștinii cum se face carul, căci se uită mereu la carul de pe cer. Și a făcut Dum-

FOILETON.

Vlaicu.

Numele Vlaicu a cucerit românimea de pretutîndeni, întocmai cum cucerise dînsul aerul, pe ale cărui aripi se știe legăna dupăvoință. Străinii — orcîta ură ne-ar purta — la înălțarea lui Vlaicu în aer, vor fi nevoiți să înghită cîteun nod sec, să-și înfrîngă potrivnicia simțemintelor, să-și muște limba pe o clipă. Atîta... pentru că de ceiace fi-a dat Dumnezeu, dușmanul nu te poate lipsi...

Reintorcîndu-mă dela Verșet în deplină liniște sufletească, că avui fericire să văd pe făcătorul de minuni, pe Vlaicu „la noi acasă“... a doaua zi mă întîlnește un sătean; mă oprește și mă întrebă de Vlaicu. Își exprimă părerile de rău, că n'a putut lua parte și el la zborul lui Vlaicu. Am citit multe în foii despre Vlaicu — zise el, dar acum spune-mi d-ta: ce-î drept și ce nu? Eu cred și totuși mă îndoiesc, pentru că n'am văzut încă o asemenea minune.

I-am povestit rînd pe rînd toate cele văzute și petrecute la Verșet, așa că tot ce l-se părea de neînțeleș, acum înțelegea.

Incepu apoi omul meu:

— Totuși e drept ce-am auzit eu despre Vlaicu?

— Ce-ai auzit? îl întreba eu.

— Se zice că într'o seară ar fi zburat pînă în lună.

— Ei și?

— Și-ar fi văzut doi oameni acolo în lună.

— Și apoi?

— Unul dintre cei doi l-ar fi agrăit, dar el nebăgîndu-î în seamă, și-a văzut de drum. Ce zici d-ta la asta, — mă întrebă cel nedumerit.

Eu așa ceva n'am auzit și nici n'am văzut. Ș'apoi uită frate — zice eu — luna-î cam departe, cu toate că... Pînă acolo tot n'o fi ajuns, dar peste „Cula Verșetului“ l-am văzut zburînd.

Dă, da, ai dreptate, d-ta nu vrei să-mi spunî toate. Dar nici nu trebuie să-mi spuî toate, cînd le puteam și eu vedea. Despre zborul lui Vlaicu în lună mi-a povestit un străin — adaugă el.

Am voit să-l conving despre imposibilitatea lucrului acestuia, dar orcît mă trudiam, nu mă înțelegea, ci continua mai departe:

— Eu o zic că Vlaicu-î... „frate cu Dumnezeu“.

— Cum așa?

— D'apoi n'ai auzit că și alții au încercat cu mașini de zburat să se înalțe, dar au pățit-o urît. Dumnezeu la toți le-a frînt capul. Ei nu se pot măsua cu Vlaicu. Toată truda lor va fi zădărnice. Pe Vlaicu îl are Dumnezeu în drag și-l ajută în ciuda tuturor.

— O fi, o fi, zice eu. Să te audă Dumnezeu!

— Ori mă crezi ori nu mă crezi — începu earăși — Vlaicu-î frate cu Dumnezeu. Să dea numai mîna cu el și apoi nu ne pasă de nimeni. Veți vedea mai tîrziu ce ne va face noaă Românilor, acest Vlaicu...

Ne despărțirăm.

Mi-a plăcut mult povestea și credința săteanului meu despre Vlaicu.

În speranță că va plăcea și altora părerile săteanului meu despre Vlaicu, le-am pus pe hîrtie dupăcum vedeți...

R. B.

Haiducul Adam Neamțu.

— Nuvelă. —

De Dămian Izverniceanu.

Păndurii păziau neînterupt zi și noapte la gura peșterii dela poalele „Simionului“ și erau în credință, că măcar pămîntul să crape, ei tot trebuie să pună mîna pe haiduci. Și păzira ei o zi, păzira două, o săptămînă, păzira o lună și în lăuntru peșterii nu se auzia nici cel mai mic zgomet, afară doară de vuetul apei ce se scurgea mereu. Earna înaintase, gerul creștea și bietele și sărmanele urechi ale păndurilor prinseră a degera și a se umfla înfricoșător. Dela o vreme, unii își luaseră curaj și străbătura în peșteră, cu niște faclii aprinse, deșteptînd liliacii amorițiți ce spînzurau pe pereții de peatră. Căutară îndreapta și înstinga, dar niciun suflet de om nu se zăria pe subț bolta înfrîtoare de sînci seculare. Mai tîrziu trecură și apa și aflară numai rămășițe de cărbuni stînși, o grămadă de cenușă și alte mărunțisuri, decî ușor se putea, că acolo au petrecut oameni. Și pășiau păndurii peste comorile cari i-ar fi făcut pe ei și neam de neamul lor buni, și niciunua nu-î trăznia prin minte să caute după bani.

Dela o vreme au părăsit gura peșterii. Vremea se scurgea înainte și nimic nu se mai auzia despre Adam Neamțu și oamenii lui. Ei însă își petreceau de minune printre Sîrbi. Se schimbau în toate chipurile. Erau cînd cerșitori, cînd călugări, cînd domni, cînd lucrători și întotdeauna scoteau bani de pe cei bogăți. Una le pica greu că nu aveau oamenii lor cari să le dea informațiunile trebuitoare. Cu Sîrbi nu voiau să se împrietenească,

nezeu așa, că toate stelele din lume răsar și asfințesc, ear cîte se văd vara, nu se văd eara, ear cele de eara nu se văd vara, singur carul de pe cer nu asfințește cît e lumea și se vede și eara și vara, numai cît se lasă mai jos pe cer, ca să fie văzut mai bine de creștinii cari vor fi trăind departe, spre mează-noapte și se sue mai sus pe cer, ca să-l vadă mai bine cei dela amiază. Dar de pe cer nu lipsește niciodată.

Ear Ovreii și Turcii și Tătarii nu cred în cruce și fiindcă nu se poate car fără de cruce, ei până în ziua de astăzi nici nu ară și nici nu știu să mine boii și carul.

Gh. Coșbuc.

CORESPONDENȚĂ.

Biserica-albă, la 8 Octombrie 1912.

Onorată Redacțiune,

Dați-mi voe să spun și eu în „Progresul” nostru cîteva cuvinte:

Tinerimea noastră de ambele sexe, pecit văd eu zilnic, mai cu drag stă înaintea ușei mele, bărbați și femei, cu sapa pe umeri, rupți, imăloși și tremurînd de frig, uneori cu grămada, așteptînd cu fața uscată, prăpădiți de foame, ca vr'un jupîn să-l ia salahori la munca cîmpului, lucrînd de dimineața până seara pe cîte 1—2 cor. Ba ce-i mai mult: fetelor sărace-mărace li-e rușine a intra în serviciu prin case bune ca servitoare, unde ar avea prilej să se deprindă cu lucrul casei, căști-gînd parale și învățînd ca și ele la rîndul lor să știe pune o mîncare bună pe masă ș. a. m. d.

Băeții totastfel, mai bine stau zelițiți pe uliți decît să intre ca ucenici, deși zănatul în ziua de azi într'adevăr e „plug de aur” cum s'a mai zis în „Progresul”. Să căutăm cum fac Șvabii și Bohemii cei mai cuminți decît noi. Dinșii își dau copii dela orașe să învețe, nu să rămînă toată viața lor argați.

Deci, Onorată Redacție, cum să nu învino-văjim pentru acest mare neajuns național pe „conducătorii” poporului, în primul rînd pe preoți și pe învățătorii dela sate, cari cum se vede nu-și prea bat capul cu turma ce li-s'a încredințat. N'ar fi vremea să se lapede odată de coada împletită a strămoșilor?

Martin Mogoș,
brutar.

căci se cugetau la zicătoarea „Cal verde Sîrb cuminț”. Și cum să-și încredințeze ei, o mulțime de voinici înalți ca brazil din munți, și toți unii ca alții, viețile lor în minile neuscărilor Sîrbi. Prinseră și pe acolo autoritățile a-i căuta, pentru că multe se auziau de urmele lor, dar fără rezultat. Căutau prin sate, căutau prin păduri, dar pace... Odată puseră mîna pe cîțiva din ceată, dar neavînd dovezi încontra lor, le-a dat drumul.

Haiducii se cam temeau, căci nu știau locurile și nu se puteau apăra. Auziră ei că mai înspre răsărit ar fi și sate românești. O porniră dar într'acolo. Trecură cîteva văi, suiră cîteva culmi și srtăbătură cîteva păduri seculare și se văzură pe o vale lungă cu case mițite, alb vărute, răs-pindite pe ambele coaste ale dealurilor. Era să-tulețul Ponor cu căsuțele umilite, ascunse sub trunchiul cîteunui copac secular lipsit de frunze. Gerul creștea mereu. Pămîntul înghețase os, eară de pe fundul bolții cerești se desprindeau fulgi de zăpadă, singuratici și ușori, și se porniau în legănări ușoare prin văzduh pănăce se așterneau pe pămîntul tare și negru. Părălele pădurilor tăceau amuțite sub coaja de gheață ce se așternuse peste ele. Dincînd-incînd se auziau urletele înfiorătoare ale lupilor. Haiducilor însă nu le păsa, căci erau mulți și înarmați.

Și au tras ei la un Român ce-și avea casa mai la o parte într'o margine de dumbravă, care se vedea a fi un om de treabă. L-a rugat să le dea adăpost peste eară. Acesta auzindu-i grăind în graiul lui, s'a bucurat și i-a primit. S'a mirat cînd le-a spus că ei sînt Români din altă țeară, pentru că bătrînul om neumbat și necunoscut în lumea mare, era în credință că afară de cîteva

IGIENĂ.

Masagiul

de Dr. Eggebrecht & O. Schorch.

3. *Masajul brațului.* Orce masaj se începe cu netezirea pielii întregi parthii (regiuni). Tratăm aci la braț, cît și la mîna, picioare și coapsă, partea dreaptă a pacientului. Acesta șade la masajul brațului și își îndreaptă partea bolnavă spre masorul care stă în picioare. Brațul și umărul sînt desbrăcați.

a) *Netezirea pielii.* Pielea brațului se netezește în 2 reprize. Luăm mîna pacientului în stînga noastră, punem dreapta cînd mai plan pe partea flexorie între rădăcina mîinii și antebraț și o împingem cu o apăsătură moderată, dar nu prea slabă, cu vîrfurile degetelor înainte, către plica cotului și aci, fără întrerupere, facem o succură înăuntru și lucrăm însus pînă la umăr, unde degetele termină pe mușchiul pectoral, ear tenarul în groapa subțioarei. Mîna ce netezește va căuta să atingă toate vasele limfatice sangerine superficiale ale feței flexorii, deaceia este necesar ca să zacă cît de întinse.

Apoi luăm mîna pacientului în dreapta noastră, punem stînga plat pe dosul mîinei apucate și netezim lafel pe partea extensorie a antebrațului și a brațului însus pînă la umăr și aci, fără întrerupere, ducem degetele pînă la andren (claviculă), pecînd degetul mare rămîne la înălțimea umărului. Și aci trebuie să zacă mîna cît mai întinsă. Aceste neteziri de piele (ca și pe oricare altele), le executăm de 5-10-ori.

Observație. Cînd e vorba numai de masajul antebrațului, atunci ajung netezirile pielii, executîndu-se peste încheietura cotului. Deaceia nici nu este neapărat necesar de a se despoia și umărul.

b) *Antebrațul.* Netezirea și frămîntarea mușchilor membrului superior se face deosebit pe antebraț și pe braț. Mușchii antebrațului îi netezim în 2 reprize. Membrul superior al pacientului ușor îndoit se așază mai bine pe o bază solidă dinaintea mosorului. Mușchii extensori ai mîinei și degetelor îi netezim așa că punem mîna stîngă sub mîna pacientului pe care o apucăm dela partea degetului mic. Tenarul drept îl punem la rădăcina degetului mare al mîinei apucate, însuși degetul mare zace pe marginea cotului pe partea din dos a mîinii, vîrfurile celor 4 degete în linie mijlocie a feței mîinii. Acum împingem mîna, apăsînd tare cu tenarul, înspre încheietura cotului, unde cele cinci degete întrunesc pe tuberozitatea externă a osului umeral, unde se și află locul de inserțiune al

acestei grupe de mușchi. Storcînd între degete capătul parthii netezite, ridicăm de aci fața mîinei.

Fleorii mîinei și ai degetelor îi netezim, punînd mîna stîngă cu fața pe dosul mîinei tratate, pe cea dreaptă cu tenarul la rădăcina degetului mic, degetul mare pe linia mijlocie a palmei, cele 4 degete pe marginea dosului mîinei și apăsînd puternic, mergem la punctul de inserțiune, tuberozitatea internă a osului umeral, unde ridicăm tenarul și stoarcem masa mușchiiului cu degetele. Executăm netezirea mușchilor asupra fiecărei grupi de 4—5 ori. Vom avea grijă, ca mîna să se adopteze exact membrului tratat, precum și pentru a evita ciupirea la stoarcere.

Frămîntarea mușchilor antebrațului se face tot în aceleași reprize. Pentru extensorii antebrațului șade pe o masă sau așa ceva; pentru flexorii punem antebrațul pe pieptul nostru, cam la înălțimea procesului xifoid (masena să evite a-l pune pe pieptul său și mai bine să-l țină așa mai jos), deoarece în pozițiunea aceasta putem apuca mai bine grupul de mușchi. Frămîntarea se face dar, precum s'a descris (Nr. 1 alin. E.) premergînd mîna stîngă. Frămîntăm fiecare parte de mușchi de 4—5-ori și apoi spre egalare asociăm ciocănitul, cioplitul și plesnitul antebrațului, descris la Nr. 1 alin. c. La ciocănit vom avea grijă, ca să prelucrăm întreaga masă musculară pe liniile una lînga alta. După fiecare ciocănire trebuie a fi intercalate trageri cu mîna plană; aceasta se referă la toate cazurile în cari se întrebunțează masajul ciocănit.

c) *Brațul.* Netezirea pielii brațului s'a descris deja, dar mai trebuie observat, că la tratamentul exclusiv al lui, netezirile pielii nu trebuie să porniască numaidecît dela încheietura mîinii, ci putem binișor începe chiar dedesubtul plicei cotului. Netezirea mușchilor se face în 2 reprize (și tot așa și frămîntarea și ciocănitul).

Flexorul. Apucăm cu mîna stîngă brațul puțin adus, de pe dinapoi de încheietura cotului, degetul mare dinafară, cele patru degete dinăuntru între flexorii și extensorii, și împingem, apăsînd puternic, mergînd cu degetul mare pe marginea anterioară a mușchiiului deltoid, însus pînă la marginea fosei (groapei) oxilare (subțioară), unde după ridicarea palmei, stoarcem mușchiul, pentru că nu putem înainta pînă la inserțiunea sa. Indată și frămîntăm, ciocănim etc. intercalînd totdeauna și trăsături cu planul mîinii.

Extensorul. Apucăm cu mîna dreaptă antebrațul chiar dela cot, punem palma stîngă pe apofiza cotului, degetul mare pe marginea exterioară, cele 4 degete pe cea internă între flexorii și extensorii, și netezim puternic cu degetul mare pe marginea posterioară a mușchiiului deltoid, la

aștepta în tîndă lîngă vatra focului. În seara a doua i-a dus o salbă tot din bani mari de argint și i-a legat-o feței de grumazi. Și cînd i-a atins cu mîna sîinii ei ridică și tremurător, o cutremurare plăcută simți în întreaga lui ființă; atunci i-a cules de pe buzele-i de sînge și un sărutaș, eară fata tăcea și zimbea fericită, privind tot la salbă. Și așa Lăzărîcă o dusesse într'o dragoste fierbinte eara întregă, pînă 'n primăvară.

Ceialalți haiduci o duceau tot pelîngă foc, într'o amorțire plină de lenevire. Mîncau, povestiau și dormiau. Cîteodată cînd se simțiau detot plictisiți de viața lor atît de monotonă, trăgeau cîteun chef strașnic care ținea și cîte două zile.

Era o eară grea și părea că nu se mîi isprăvește. Din cerul vecinic plumburiu, fluturi albi de zăpadă, se cerneau în roiri dese și stratul alb ce acoperia pămîntul creștea mereu, creștea cu zi cu noapte. Cîteun viscol ce pornia de sus de pe culmile albite ale dealurilor, se pornia șuerînd și tînguindu-se grămădînd valurile de zăpadă prin șanțuri și prin văi, ridicînd troeni îngrozitori de acurmezîșul drumurilor. Și seara vîntul trecea suspînînd prin poduri, urla înfiorător prin hornuri și earăși se infunda prin văile adînci, eară haiducii priviau la limbile de foc ce se inghițiau una pe alta și povestiau veselî amintiri din trecut. Eară era grea și geroasă. Lemnele trosneau prin codri de ger, ear lupii se apropiiau noaptea de sate și urlau ciudat făcînd pe oameni și pe dobitoace de-opotrivă să se înfioare cuprinși de groază. Cîteodată cînd urletele se întesiau și se apropiu de locuința lor, descărcau cîteo armă ca să-i sparie.

Și așa au dus-o haiducii într'o continuă ne-

sate dinjurul Ponorului nu mai există altundeva Români. Le-a gătit de cină o mămăligă și cu-toatecă se aflau în postul Crăciunului, totuși le-a scoborit dela fum și cîteva costițe și niște cîrnățai și le-a scos din pivniță vin cu ocaua. Și i-a ospătat el după toată rînduiala bună. Andrei Guran, așa îl chema pe Român, nu era om bogat, dar avea de toate, și nu ducea lipsă de nimic.

Și acolo în cătunul acela cu casele răzlețite, încunjurate de toate părțile cu dealuri și cu dumbrăvi în casa lui Andrei Guran își petreceau haiducii zilele de eară. Prin sat rar dedeau și ca să nu fie bănuțiți, ziceau că-s lucrători și că vin din josul țării, dar fiind vremea grea au trebuit să înerneze acolo.

Adam Neamțu se gîndia dincînd-incînd acasă la Ileana, și la băețelul lui. Totuși iubirea părințescă, nu încolțise pe deplin în urma lui, fiindcă nu-l văzuse.

Iubirea lui nu era așa de mare ca tîndă ființă vecinic să-i stea în mîinte, ci haiducul umbra cu mîințele și pe aiurea. Odată văzînd el; trecînd pe poteca de din vale o nevestă tîndă și durdulie, fața i-se aprinse și inima prinse a-i bate cu putere.

Lăzărîcă era mai îndrăzneț și mai norocos. La fîntina de din vale, vedea el adeseori venînd după apă o fată tîndă, cu fața rumenă și cu ochi negri ca murele. Odată o oprî în loc și începu să-i vorbiască. O mai oprî odată, apoi mai odată și încă odată, pînă se împrieteniseră de-abinele. Și în nopțile de eară cînd zăpada se așternea ca o haină arginție peste pămîntul înghețat, Lăzărîcă se furiașă dintre tovarăși, trecea peste stobori și scobora înviale la oacheșă frumoasă, care-l

marginea posterioară a fosei axilare, unde capătul lung al mușchiului va fi stors după metoda indicată. Îndată urmează apoi frământarea și ciocnirea cu neteziri de pele intercalate.

Pentru frământarea și ciocnirea brațului mai bun lucru este să punem antebrațul pacientului pe propria noastră coapsă, ținută la o înălțime potrivită.

d) *Umărul.* Cu privire la netezirea pielii umărului, mai este încă de zis, că la masagiul umărului, netezim pielea dela cot. Mușchii, cari trebuie luați aci în considerație sînt: mușchiul deltoid și mușchiul omoplatului, cari dînsus și dînjos de creastă pornesc dela marginea externă a omoplatului spre capătul brațului.

Mușchiul deltoid îl netezim în reprize și anume partea sa anterioară cu mîna dreaptă, punînd cele patru degete pe marginea anterioară a mușchiului, ear degetul mare în acel jgheab, pipăibil mai totdeauna, și care separă mușchiul de jos în sus, apoi apăsînd tare cu antitenarul (pumnul degetului mic), netezim însus pînăcînd se întîlnesc cele 5 degete la capătul claviculei (rudrelei), încît trasul se termină în modul cunoscut. E bine la acest tras a sprijini brațul bolnav pe sub cot cu mîna ce o avem liberă. Și mușchiul deltoid îl frămîntăm tot în 2 reprizenși, adecă de îndată și ciocnîntul etc. urmează imediat. Cînd în anumite cazuri mușchiul deltoid este foarte mic slăbănog, atunci e bine a-l trage și frămînta și numai dintrdată.

Mușchii umărului se trag puternic dinlăuntru înafară (pe deasupra cu tenarul, ear pe dedesubt cu antitenarul), apoi este bine a face în aceeași direcțiune și o tragere cu nodițul, menajînd însă creasta. Pentru a face tragerea acestui grup, este mai bine să stăm dinapoi de bolnav și să lucrăm cu mîna dreapta, punînd ușor sînga în regiunea vertebrelor toracice celui mai de sus. Frămîntăm aci cu frămîntări frecătoare și după aceea ciocnîm regiunea.

(Va urma).

Dr. Gh. Crăiniceanu.

FELURIMI.

Un doctor mincinos. În Budapesta a fost prins un înșelător cu numele St. Magyar, care făcea pe doctorul și a înșelat o mulțime de oameni. Fiind mulți proști, au crezut în laudele plătite, pe cari le publica în gazete, așa că a făcut cu banii dela ei o avere mare. Totodată s'a constatat pînă acum, că din cauza medicamentelor (leacurilor) lui au perit preste 30 de oameni. El e arestat și poliția cercetează după alți nenorociți căzuți în ghiara lui, cum cad mulți și în ghiarele vrăjitoarelor noastre.

lucrare pînă în primăvară. Cînd vîntul căldicel de către meazăzi prinse a adia lin peste dealuri și cîmpii, topînd zăpada, cînd soarele strălucia vesel de pe cerul albastru zimbitor, și haiducii se treziră din letargia în care căzuseră și simțeau cum prin vinele lor le circula un alt singe, o nouă viață.

În părțile de dincoaci de Dunăre nu se mai auzia nimica de haiduci. Toți se întrebau mirați că ce s'au făcut și toți ridicau din umere nedumeriți, neștiind ce să răspundă. Chiar și găzduitorii lor se mirau de dînsii, că nu mai dedeau niciun semn de viață. Unii susțineau că în urma eruii grele și a gerului cumplit a nimerit peste dînsii vr'o haită de lupi flămînzii și i-a sfășiat. Alții earășii ziceau, că dînd să treacă Dunărea înghețată, s'a rupt gheața cu dînsii și s'au înecat. Și așa aproape fiecare iscodia vești noui despre haiduci.

Și așa cît a fost eara de lungă, oamenii stînd la sobă caldă, ori prin crîșme înjurul sticlelor de vin, vorbeau ce-i tăia capul.

După eara grea cu ger cumplit și vijelii înspăimîntătoare, veni o primăvară călduroasă, care topi repede troeni de zăpadă de prin văi, făcînd girlele și părțile să se umile și să rostogoliască spumegînde și turbate în alviile lor strînte. Din pămîntul amorțit, rechemat din nou la viață, încolțiau firicelele de earbă verde, poenele albiau de ghiocel, eară popoarele de însesete mișunau vesel în bătaia răsodel soare.

Căldura primăverii și freamătul frunzișului tînar rescolia în inimile haiducilor dorul de ducă, dorul de a pripegi prin împărăția fără de sfîrșit a codrilor. Freamătul frunzișului, șueratul merlelor

CRONICA.

Prințul Carol al României a plecat cu trupa pe jos Lună Dimineața spre Periș pentru a lua parte la manevre.

Dupăcum citim în „Südungarischer Bote“, din Lugoj, *Dr. Haineric Spärger*, fiul marelui comersant Herman Spärger din localitate, făcînd la Murăș-Oșorhei cu deplin succes cenzura de avocat, își va deschide cancelaria advocațială aici în Oravița.

Inv. *Pavel Sarmes* și d-șoara *Ghila Molin* își vor serba cununia la 13 Oct. n. c. în biserica gr. cat. din *Cărnecea*. Felicitări!

La lam a fos ales al doilea învățător: *Toma Surla* din Vrană.

† Măestrul pălărier *Laurențiu Nedelcu* din Oravița-rom. a încetat din viață.

Comuna Sasca-montană va deschide încurînd concurs pentru ocuparea postului de medic cercual și comunal. Dorînd comuna și întreg jurul românesc să aibă un medic român, îndemnăm pe medicii noștri cari ar reflecta la acest post, să-și culegă din Sasca informațiunile necesare și să-și prezinte recursul, avînd acolo un medic român mari șanse de a fi ales. Salar și venite anuale 6000—8000 cor.

Focul în Balcani l-a deschis țărișoara Muntenegru, care cea dintăi a declarat războiul în contra Turciei.

Camerele de comerț din comitatele situate de-alungul Murășului au pornit o mișcare în scopul de a-l face navigabil.

Dr. Augustin Bărdosy, cunoscut și în părțile noastre, a făcut cenzura de avocat.

La 13 Noembre c. n. congregația de toamnă a comitatului Caraș-Severin.

Noua linie ferată Recița—Caransebeș va atinge comunele: Valea-Boului, Valeadeni, Prebu, Zorlenicioru, Dezești, intrînd la Furlug în linia principală.

Se susține, că uzinele Skoda, împreună cu întreprinderea din Recița, va înființa, în scurt timp, în Recița, o fabrică de tunuri.

Marele aviator român *Al. Copcea* din America va arangea un zbor public de 8 zile în apropierea orașului Chicago, contribuînd astfel prin izbînda lui la reputația numelui de român.

Guvernul țării noastre se zorește a spori numărul — jandarmilor.

S'a pierdut libelul Nr. 11509 grupa I. dela „Vechea Asociațiune fumebrală rom. din Elisabetimul-Timișorit“. Cine îl găsește, e rugat să-l predea agentului *Ion Pătășanu*, lingă biserica rom. din Oravița-montană.

Loc deschis. *)

Intreb on. presidiu al Casinei rom. din localitate, cînd are de gînd să execute hotărîrea comitetului de a se mări localul casinei, atît de indispensabil trebuințelor noastre culturale pestetot pentru regenerarea societății noastre românești din aceste părți?

Dr. Liviu Cigăreanu.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacția nu răspunde.

Poșta Redacțiunii.

L. R. Alibunar. Primit se va publica. Cu dragoste!

Zaiagerszeg. Nu înțelegem. Poate n'ați primit numerile din urmă?

Liget. Ne bucurăm.

Poșta Administrațiunii.

Rugăm cu toată insistența pe on. abonați restanțieri să binevoiască, dar să binevoiască odată, a ne achita abonamentul. Pe cei renitenți i-am pîrît, ear pe ceice i-am cruțat pîn'acuma, îi rugăm să nu se arate nevrednici de politețea noastră.

N. Chiticeanu, Mehadia. Restăți 8 cor abonamentul pe anul ăsta.

Bibliografie.

A apărut: „*Domnului să ne rugăm*“, o cärticică de rugăciuni și cîntări pentru școlari, de *Dr. Nicolae Brînzeu*, paroh în Vulcan. Cuprinde pelingă obicinuitele rugăciuni: sfînta Liturgie întreagă, oglînda sufletului la mărturisire, troparele glasurilor. — Limbă poporală curată, ortografia Academiei, tipar frumos, citeț, legătură trainică. — Această cärticică e menită să îndestuliască toate așteptările în aceasta privință, curmînd vechile neajunsuri. Prețul legat ă 32 fil., dela 50 exemplare însus ă 28 fil. Se află de vînzare la editorul Alexandru Anca, Gherla—Samosujvár și la toate librăriile din țară.

Editor-proprietar: *Gheorghe Jianu*.

Redactor-responsabil: *Ilie Oravițanu*.

și al sturzilor, murmurul părăelor, vuetul și clo-cotul codrilor turna în inimile lor o nouă viață și cu toții se simțiau ca renăscuți și întineriți. Își luară rămas bun dela găzduitorii lor din că-tunul Ponor ca să se adinciască în mijlocul firii care îi aștepta cu brațele deschise.

Lăzărică își sărută ibovnica cu foc, im-bunîndu-i inima că ear va da pela dînsa, și... se despățiră. Fata stetea în pragul ușii, și stergîndu-și ochii umeziți de lacrimi, privia sfîrșită de dor în urma lor.

Și au trecut haiducii din nou Dunărea înapoi și luînd earășii pădurile, de-a curmezișul, au trecut văile, au trecut dealurile, pănăce au scoborit pe „Valea mare“ către Ilidie. În calea lor umbiau împrăștiati ca să nu dea peste cineva care ușor i-ar fi cunoscut. Adam Neamțu și cu Lăzărică mergeau înainte, ear ceilalți la depărtări de mai mulți pași veniau în urma lor. Pe cale ajunseră un om, care pe port părea a fi Ilidian. Apropiîndu-se de dînsul, îl cunoscură: era Iosum Cătina. Îi deteră binețe și se deteră în vorbă cu dînsul. Omul îi privia sfios. Pletele cele lungi, bărbile mari stufoase și fețele acelea aspre, cu ochii alți de spărioși, îi însuflară frică. Pe unul l-ar cunoaște după vorbă, dar nu știa de unde. Abia mai firziu mintea i-se lumină de un gînd și atunci îl cunoscu...

— Ei, Adame, tu ești?! Tare te-ai mai schimbat. De nu-ți auziam graiul, nu te-ași mai fi cunoscut. Tot mai trăești? la noi s'a lătit vestea că te-ai fi urvit.

— Las'că nu se urvesc oamenii așa de ușor... Și tu, Iosume, mă recunoscuși, dar să nu te muște șarpele să crîcnești ceva din gură, că zău o pățești.

— Că doar' nu sînt copil...

Și mergeau ei alături pe cale. Adam se gîndi o leacă că unde au de gînd să tragă pe noapte? La crîșmă nu-i venia bine că poate să fie cunoscut de cineva. La rudenii earășii nu îndrăzniau și nici nu aveau poftă să se ducă. Se întoarse către Iosim Cătina.

— Ascultă, Ioane, noi venim dintr'o cale lungă și sîntem obosiți. N'ai putea să ne primești la tine să rămînem peste noapte, căci nu-ți va fi de geabă.

Iosum Cătina era om sărac, care așa le încilcia de azi pe mine ca să-și poată duce traiul vieții. Cînd auzi propunerea lui Adam Neamțu, se umplu de bucurie.

— Cum să nu vă primesc. Cu dragul cel mai mare vă primesc și pe noapte aveți să vă odihniți la mine. El cunoștea dărnicia căpitanului și deaceia se arată prevenitor și bucuros din cale afară.

Prinse a însera. Era un amurg de primăvară cu văzduhul căldicel și încărcat de mirezmele primăverii. Arborii erau înfrunziți, eară prin gră-dinii prunii încărcăți de floare. De pe coastele dealurilor scobora pînă învale zbierătul mieilor și al oilor. Mierlele șuerau în crîng, eară prin tu-fele de pelingă drum, priveghetoriale fermecau firea cu cîntecul lor mareț. Căpitanul se opri. Adunîndu-i-se tovarășii, le dete slobozenie, că după atîta amar de vreme să-și mai vadă vetrele părăsite, dar la săptămîna să se adune earășii cu toții în casa lui Iosim Cătina din Ilidie. Haiducii se împrăștiară, eară căpitanul cu Lăzărică rămaseră cu comorile aduse dela Sîrbii și ducîndu-le la Iosum Cătina, i-le incredințară lui spre păstrare.

(Va urma).

Apoteca la „Sf. Gheorghe”

Strada principală (vis-à-vis de R. Goldstein)

Cancelarie de agentură

concesionată de autorități,
pentru comisiuni, informațiuni și
deslușiri.

În interesul publicului din Biserica-albă și împrejurime am aflat de bine a deschide o cancelarie în care se vor da deslușiri și informațiuni precise în toate ramurile comerciale, industriale și administrative, de care On. public are indispensabilă lipsă în lupta pentru existență mai cu seama în cauze comunale administrative, de dare, procentuațiuni, transgresiuni, militare, orfanale, matriculare, exoperarea împrumuturilor de bani, cumpărare și vânzare de realități și altele. Spre orientare amintesc că am legătură cu autoritățile cercuale, comitatense și ministeriale, așa că orice afacere prin intervenirea mea poate fi grabnic și favorabil rezolvită.

Cancelaria mea de informațiune se află în casa unde este ospătăria „Vaporul alb” peste drum de parcul orașului.

Theofil Popovici

notar în pens.

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care de partează de pe față și de pe mini orceful de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebunțate până acum. Se capătă la: **Apoteca Sfântul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein).
Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Intra durerii de dinți mai bune sînt picăturile americane. Prețul 1 cor.

Anunț.

Banca „Plugarul” din Cacova
are un

Cuptor de cărămidă arsă

încă nedesfăcut. Doritorii cari voesc a cumpăra din cărămidă, se pot anunța în orele oficiase la bancă, depunînd o cauțiune de 5 cor. de mie.

Prețul cărămizii este Cl. I. 60 cor.

„ „ „ „ „ II. 50 cor.

Cărămida e de cea mai bună calitate.

Cuptorul se desface la 10 Octombrie.

Direcțiunea.

Cea mai bună hîrtie pentru țigaret Club din fabrica Modiano.

Depoul general pentru Banat la

IGNAZ FELDMANN
în Oravița.

Se capătă în toate prăvăliile mai bune.

Aviz.

Curs gratuit

de cusut, de broderie
de ajutat și ștopuit

se va deschide

în Oravița, în casa colțului
piaței (Petrovici)

începînd din 15 Octombrie c. n., folosindu-se
mașinele originale ale societății

TH. SINGER & CO.

O casă mare din Oravița-română

în strada principală

constătoare din 6 odăi, 2 cuine, cameră, pivniță, pridvor mare de sticlă, grajd, șopru, ambar, buzaină și fîntină, ear în dos se află o grădină de jum. jugăr **este de vânzare** din mîna liberă. Această casă este foarte potrivită pentru prăvălie.

A se întreba la: **PAVEL UNGUREANU**,
proprietar în Oravița-română Nr. 17.

Banca de asigurare

„Transylvania”

fondată la 1868, primește asigurări pe viață și asigurări încontra fecului și încontra grîndinei etc. în condiții foarte favorabile.

Valori asigurate: 105 milioane cor. — Despăgubiri plătite: 7½ milioane cor. Fonduri de rezervă: 2 milioane cor.

Informațiuni la Direcțiune în Sibiu, strada Cisnădiei 5., la Agentura principală în Ar d la Agentura cercuală din Oravița și la Agenturile locale de prin diferite comune românești, reprezentate prin bărbați de-ai noștri de toată încrederea.

Aviz.

In salonul de modă

Hermina Löbl

în strada principală din Oravița-mont.

mare asortiment de cele mai moderne plării de eană, aduse direct din Viena.

Tot aci și totfelul de cununii la mormînt.

Farmacia „La vulturul negru”

(Apoteca bătrînă)

ORAVIȚA

Fondată la anul 1797.
Proprietatea Knoblauch din 1817.

Telefon Nr. 59.

Roma 1911.

Paris 1911, medalia de aur.

Spiritul Mentholos — Knoblauch

preparat al farmaciei „La vulturul negru” din Oravița, prețul dela 40 fil. până la 2 cor.

Kremă de lilie americană à Cor. 1.—

Pudră de lilie americană, albă, roză și crème „ „ 1.20

Săpun de lilie americană „ „ —.70

Picături pentru dinți „ „ 1.—

Picături chineze pentru dinți „ „ 70.—

Esență de liqueur, rom, preparat Knoblauch, Litru à 20 fil.

Bomboane pentru tusa à 20—60 „

Esență de mușchi izlandeze specialitate engleză à Cor. 1—1.50

„ „ „ „ „ pentru reumă à Cor. 1.—

Leac împotriva pangiceii (limbricul mare).

Mare depozit de articole de gumă, pentru bărbați și femei, legături pentru soboriști dela fabrice de primul rang indigene și străine.

Ceiece nu s'ar găsi în depozit se câștigă prompt în 2—3 zile fără nicio cheltuială. Comande dela 6 coroane insus se trimit gratuit.

Parfumerie și preparate cozmecice, cremă pentru obraz, săpunuri și alte specialități ale farmaciei se capătă la

„Apotecăria bătrînă” a lui Max de Knoblauch în Oravița
în ulița mare, peste drum de otelul „Coroana”.